
Estudi d'opinió sobre la percepció i la vivència del paisatge a la Regió Metropolitana de Barcelona

Estudi realitzat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.
Barcelona, abril de 2008

Estudi d'opinió sobre la percepció i la vivència del paisatge a la Regió Metropolitana de Barcelona.
Informe de resultats

Equip de recerca de l'IERMB:

Carme Miralles i Guasch (direcció)
Jorge Cátedra (coordinació), Jaume Clapés, Andrea Delgado, Carlos González, Pablo Juárez i Núria Ruiz.

Barcelona, maig de 2008

SUMARI

INTRODUCCIÓ	3
1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona	5
1.1. Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona	7
1.2. Paisatges més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona	11
2. Caracterització dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona	15
2.1. Característiques estètiques dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona	17
2.2. La construcció social del paisatge	22
3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona	27
3.1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona	29
3.2. Reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona	37
4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona	39
4.1. Elements que es veuen des de la finestra i de camí a la feina	42
4.2. Identificació i relació amb els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona	48
4.3. Transformacions i amenaces dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona	54
5. Percepció de l'actuació de les administracions	58
5.1. Valoració de l'actuació de les administracions	60
5.2. Coneixement de la Llei de Paisatge i de l'Observatori del paisatge	64
SÍNTESI DE RESULTATS	69
FITXA METODOLÒGICA	72

INTRODUCCIÓ

INTRODUCCIÓ

L'Estudi d'opinió sobre la percepció i vivència del paisatge a la Regió Metropolitana de Barcelona és un dels instruments de recollida de l'opinió dels ciutadans per a la redacció del **Catàleg del Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona**.

El present informe s'estructura en cinc capítols:

- ❑ **Identificació** dels paisatges metropolitans. Concretament es descriu quins paisatges s'associen al territori de la Regió Metropolitana de Barcelona, quins es consideren més representatius i com es valoren aquests paisatges.
- ❑ **Caracterització** dels paisatges metropolitans. Es dona un pes predominant a la dimensió emocional del paisatge per part dels ciutadans: emocions, percepcions i valors que es vinculen als paisatges.
- ❑ **Coneixement i valoració** dels paisatges metropolitans.
- ❑ **Descripció i relació amb els paisatges quotidians**. Es descriuen els elements més representatius, els aspectes positius i negatius, l'evolució al llarg del temps d'aquest paisatge i les possibles amenaces per al seu futur.
- ❑ El darrer capítol informa de l'**opinió ciutadana sobre les polítiques de paisatge**.

CAPÍTOL 1

Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

1. Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona
2. Paisatges més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona

1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

Els entrevistats enumeren tots els **paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona que recorden espontàniament i que associen amb aquest territori**; també citen aquells **paisatges que consideren més representatius**. Són, per tant, els propis veïns de la Regió Metropolitana de Barcelona els que identifiquen i defineixen el paisatge on viuen.

Per tal de descriure aquests espais i la seva diversitat, s'ha optat per ordenar-los a partir d'una classificació conceptual que diferencia els següents **tipus de paisatge**:

- **Paisatge agrícola o forestal:** caracteritzat pels usos agrícoles o l'existència de masses forestals.
- **Paisatge costaner:** espais caracteritzats per la seva relació amb el litoral costaner.
- **Paisatge de serralada:** caracteritzat pel relleu muntanyós.
- **Paisatge fluvial:** espais vinculats al curs dels rius o altres fenòmens hidràulics (llacs, estanys, fonts,...).
- **Paisatge de les infraestructures:** conformats per la presència d'infraestructures productives o de transport, eventualment acompanyades d'equipaments i/o centres comercials.
- **Paisatge extractiu o d'abocaments:** extraccions mineres i antics abocadors.
- **Paisatge urbà:** zona de sòl urbanitzat d'alta densitat.
- **Paisatge urbanitzat de baixa densitat:** zones eminentment residencials, amb predomini d'edificacions aïllades, aparellades o en filera.
- **Paisatge no unitari:** espais caracteritzats per la coincidència d'elements urbans i espais naturals, on conviuen una important barreja d'usos del sòl.
- **Paisatge simbòlic:** espais i edificis singulars que han esdevingut referents paisatgístics per a la població.

1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

1.1. Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona

- A partir d'un mapa mut de la Regió Metropolitana de Barcelona, es demana als entrevistats d'enumerar tots els paisatges que poden recordar i que associen de manera espontània a aquest àmbit territorial. **Cada entrevistat ha esmentat un promig de cinc paisatges, el que suposa un total de 5.443 cites.**

Del conjunt de paisatges que s'associen al territori metropolità, les pàgines següents descriuen i ofereixen dades sobre:

- Els paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona **més citats** per la població.
- La **distribució comarcal** de tots els paisatges que els entrevistats associen a la Regió Metropolitana de Barcelona.
- Els **tipus de paisatge** que la població associa a la Regió Metropolitana de Barcelona.

1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

1.1. Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona (I)

Taula 1. Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona més citats per la població, 2008

Percentatge de població	Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona
Entre el 20% i el 30%	Montseny, Montserrat, Sagrada Família
Entre el 10% i el 20%	Collserola, Parc Güell, Montjuïc, La Rambla, Sitges, Tibidabo
Entre el 5% i el 10%	Plaça Catalunya, Sant Llorenç de Munt, Pedrera (Passeig de Gràcia), Catedral de Barcelona, Port de Barcelona, massís del Garraf, Parc de la Ciutadella

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Com es pot veure a la taula adjunta, de tots els paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona un total de 16 concentren les cites de més d'un 5% de la població. Aquests espais es poden dividir en tres conjunts:

1. Un de cada quatre entrevistats associen espontàniament a la Regió Metropolitana de Barcelona els paisatges de la **Sagrada Família, Montserrat o el Montseny**.
2. Entre el 10 i el 20% dels entrevistats fan referència a Collserola, al Parc Güell, a Montjuïc, a la Rambla, a Sitges o al Tibidabo.
3. Entre el 5 i el 10% esmenten la Plaça de Catalunya, Sant Llorenç de Munt, la Pedrera, la Catedral i el Port de Barcelona, el Massís del Garraf o el Parc de la Ciutadella.

1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

1.1. Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona (II)

Taula 2. Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona segons la seva ubicació comarcal, 2008

Percentatge de població	Comarques
Més de 35%	Barcelonès, Intercomarcal
Entre el 20% i el 35%	Vallès Oriental, Maresme, Garraf, Vallès Occidental
Entre el 5% i el 20%	Baix Llobregat, Alt Penedès, Fora de la Regió Metropolitana de Barcelona

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

A nivell comarcal, **els paisatges del Barcelonès són els que tenen una major presència en l'imaginari paisatgístic de la Regió Metropolitana de Barcelona**. Han citat algun paisatge d'aquesta comarca tres de cada quatre entrevistats.

Aproximadament la meitat dels entrevistats citen paisatges que es poden veure o que pertanyen a més d'una comarca. I són una mica més del 12% els que citen algun paisatge situat fora de la Regió Metropolitana de Barcelona.

1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

1.1. Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona (III)

Taula 3. Paisatges que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona segons el tipus de paisatge, 2008

Percentage de població	Paisatges associats a la Regió Metropolitana de Barcelona
Més del 50%	Simbòlic, Urbà, De serralada, Costaner
Sota del 50%	No unitari, Infraestructures, Fluvial, Agrícola o forestal, Urbanitzat de baixa densitat, Extractiu o d'abocaments.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

En funció del tipus de paisatge al que es fa referència, **la majoria de la població associa la Regió Metropolitana de Barcelona amb paisatges que destaquen pel seu valor simbòlic, així com paisatges urbans, de serralada i costaners.**

- Citen algun paisatge amb un contingut simbòlic gairebé tres de cada quatre entrevistats.

- I són gairebé dos de cada tres entrevistats els que citen paisatges urbans, i els que fan referència a alguna muntanya o a les costes de la Regió Metropolitana de Barcelona.

1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

1.2. Paisatges més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona

- ❑ Els entrevistats enumeren aquells llocs, espais o indrets de la Regió Metropolitana de Barcelona que consideren més representatius. **Cada entrevistat ha esmentat un promig de tres paisatges, pel que s'han recollit un total de 3.764 cites.**

Les pàgines que segueixen ofereixen informacions sobre:

- Els paisatges representatius **més citats per la població**.
- La **distribució comarcal** de tots els paisatges que es consideren representatius.
- Els **tipus de paisatge** que són representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona.

1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

1.2. Paisatges més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona (I)

Taula 4. Paisatges representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona més citats per la població, 2008

Percentatge de població	Paisatges representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona
Entre el 20% i el 40%	Sagrada Família, Montserrat
Entre el 10% i el 20%	La Rambla, Montjuïc, Montseny, Tibidabo, Parc Güell
Entre el 5% i el 10%	Plaça Catalunya, Sitges, Catedral de Barcelona, Port de Barcelona, Barcelona, Pedrera (Passeig de Gràcia), Collserola

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Tal i com es pot veure a la taula adjunta, de tots els paisatges que es consideren representatius, 14 han estat citats per més d'un 5% de la població. Molts d'aquests espais són els mateixos que s'associen a la Regió Metropolitana de Barcelona (veieu quadre 1). Així:

1. Més d'una quarta part de la població considera **la Sagrada Família i Montserrat com els paisatges més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona.**

2. Entre el 10% i el 20% cita La Rambla, Montjuïc, el Montseny, Tibidabo i el Parc Güell.

3. Entre un 5% i un 10% consideren com espais representatius la Plaça de Catalunya, la Catedral, el Port o a la Pedrera, tots ells situats a Barcelona, citada en el seu conjunt per un 7% dels entrevistats. També és elevada la proporció dels que fan referència a Sitges.

1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

1.2. Paisatges més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona (II)

Taula 5. Paisatges representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona segons la seva ubicació territorial, 2008

Percentatge de població	Paisatges representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona
Més del 40%	Barcelonès
Entre el 20% i el 40%	Intercomarcal
Entre el 10% i el 20%	Garraf, Vallès Oriental, Maresmes, Vallès Occidental
Entre el 0% i el 10%	Baix Llobregat, Alt Penedès, Fora de la Regió Metropolitana de Barcelona

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Per comarques, quasi el 90% dels entrevistats consideren **els paisatges del Barcelonès entre els més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona**. Per tant, el Barcelonès concentra molts dels referents paisatgístics de la regió.

No tots els paisatges s'ubiquen en una única comarca, sinó que poden depassar els seus límits administratius i territorials. Més d'un terç dels entrevistats cita entre els paisatges més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona llocs que pertanyen a més d'una comarca.

1. Identificació de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

1.2. Paisatges més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona (III)

Taula 6. Paisatges representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona segons el tipus de paisatge, 2008

Percentatge en població	Tipus de paisatge
Més del 50%	Simbòlic
Entre el 30% i el 50%	Urbà, De serralada, Costaner
Entre el 0% i el 10%	No Unitari, Infraestructures, Fluvial, Agrícola o forestal, Urbanitzat de baixa densitat, Extractiu o d'abocaments

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Els paisatges més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona són els simbòlics. En efecte més enllà del seu valor funcional o estètic, els elements simbòlics del paisatge poden esdevenir referents importants del territori.

Gairebé la meitat dels entrevistats designen els paisatges urbans com els més representatius de la Regió Metropolitana de Barcelona, i aproximadament un 40% citen paisatges que destaquen el component muntanyós i costaner.

CAPÍTOL 2

Caracterització dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

- 1. Característiques estètiques dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona**
- 2. La construcció social del paisatge**

2. Caracterització dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

Els entrevistats enumeren quins són els **paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona que més els hi agraden i aquells que els hi plauen menys**. Per tal de caracteritzar aquests espais es demana que identifiquin quins són els **principals elements que contribueixen a fer-los més o menys atractius**.

Aquests elements posen de relleu els criteris que intervenen en la valoració de la qualitat del territori i s'han agrupat en funció dels **valors (positius / negatius)** que la població atribueix als diferents paisatges. Se'n consideren els següents:

- **Naturals i ecològics:** elements del paisatge que contribueixen a determinar la qualitat del medi natural.
- **Perceptius:** elements sensorials que provoquen una resposta emocional entre qui els contempla.
- **Socials:** elements que condicionen i venen determinats pels usos que els diferents grups socials fan del territori.
- **Historicoartístics:** aquells elements del paisatge que transmeten la història i la cultura.
- **Simbòlics i identitaris:** elements del paisatge que tenen importants atribucions simbòliques o identitàries.
- **Funcionals:** relacionats amb la capacitat del paisatge per proporcionar beneficis econòmics i els usos residencials.
- **Estètics:** es refereix als elements del paisatge amb capacitat per a transmetre bellesa.
- **Religiosos i espirituals:** es relacionen amb pràctiques i creences religioses i espirituals.
- **Riscos i impactes ambientals:** processos que empobreixen la qualitat del paisatge per les seves conseqüències.

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.1. Característiques estètiques dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

- ❑ Per valorar les Característiques estètiques del paisatge es demana a cada entrevistat pels tres llocs de la Regió Metropolitana de Barcelona que li agraden més. També es demana pels tres llocs que agraden menys. **En conjunt s'han recollit 2.280 cites de paisatges que agraden i només 1.050 de paisatges que no agraden.**

Els entrevistats també expliquen quin és l'element que valoren més positivament dels paisatges que els hi agraden i quin és l'element menys positiu dels paisatges que no els hi agraden. **Els entrevistats han citat 164 elements dels paisatges que agraden i 169 dels que no agraden.**

A continuació es descriuen els principals resultats d'aquestes anàlisis. Les dades obtingudes s'organitzen de la manera següent :

- Els **paisatges que agraden** més citats per la població.
- Els **paisatges que no agraden** més citats per la població.
- Els **elements positius i negatius** que caracteritzen tots els paisatges que s'han citat.
- Els **valors (positius / negatius)** que la població atribueix als paisatges que s'han citat.

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.1. Característiques estètiques dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (I)

Taula 7. Paisatges que agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona més citats per la població, 2008

Percentatges en població	Paisatges que agraden
Entre el 10% i el 20%	Montseny, Montserrat
Entre el 5% i el 10%	Sagrada Família, Sitges, Collserola, Parc Güell, Montjuïc, La Rambla

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Tal i com es pot veure a la taula, de tots els paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona que agraden, 8 han estat citats per més d'un 5% de la població. Més concretament:

1. Més d'un 10% dels entrevistats citen **el Montseny o Montserrat com els paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona que més els hi agraden.**

2. Entre el 5 i el 10% destaquen les característiques estètiques de la Sagrada Família, Sitges, Collserola, el Parc Güell, Montjuïc o la Rambla.

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.1. Característiques estètiques dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (II)

Taula 8. Paisatges que no agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona més citats per la població, 2008

Percentatges en població	Paisatges que no agraden
Entre el 0% i el 5%	Barri del Raval, Barri de la Mina (Sant Adrià), Barri Xino, Barcelona, Fòrum, Zona Franca, La Rambla, Rubí, Badalona, Bellvitge, l'Hospitalet, Sant Adrià del Besòs, Santa Coloma de Gramanet, Montcada i Reixac, Port de Barcelona

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Hi ha menys coincidències a l'hora de citar els paisatges que no agraden que a l'hora d'assenyalar paisatges que agraden. De tots els paisatges que no agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona, els més citats per la població tot just concentren entre el 0% i el 5% de les respostes.

A més, a diferència del que passa amb els paisatges que agraden, **les referències als llocs que no agraden acostumen a ser molt poc precises**. Tal i com es pot veure a la taula adjunta es citen **ciutats senceres, barris o zones** dintre d'aquests barris o ciutats.

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.1. Característiques estètiques dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (III)

Taula 9. Elements positius dels paisatges que agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona més citats per la població, 2008

ELEMENTS POSITIUS	%
La natura	11,8
El mar, la platja	9,4
L'arquitectura, l'estètica de les construccions	7,5
Les muntanyes, els turons	5,5

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Taula 10. Elements negatius dels paisatges que no agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona més citats per la població, 2008

ELEMENTS NEGATIUS	%
La brutícia i la mala conservació	17,8
La contaminació	6,0
La massificació, massa gent	5,6

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Les taules adjuntes recullen els elements que destaquen dels paisatges que agraden i dels que no agraden, que han estat citats per més d'un 5% de la població.

Aproximadament el 10% dels veïns de la Regió Metropolitana de Barcelona consideren **la natura i el mar** com els elements del paisatge que contribueixen a fer més atractius els llocs que agraden. També és elevada la proporció dels que es refereixen a l'arquitectura i els que citen les muntanyes i els turons.

La brutícia i la mala conservació del paisatge són elements que caracteritzen els paisatges que no agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona. Més d'un 5% dels entrevistats també citen la contaminació i la massificació pel seu impacte negatiu sobre el paisatge.

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.1. Característiques estètiques dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (IV)

Taula 11. Valors que s'atribueixen als paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona que agraden i als que no agraden, 2008

VALORS	PAISATGES QUE AGRADEN
Entre 20% i el 45%	Naturals i ecològics, Perceptius
Entre 0% i el 20%	Socials, Historicoartístics, Simbòlics i identitaris, Funcionals, Estètics, Religiosos i espirituals, Riscos i impactes

VALORS	PAISATGES QUE NO AGRADEN
Entre 20% i el 45%	Perceptius i Funcionals
Entre 0% i el 20%	Naturals i ecològics, Socials, Historicoartístics, Simbòlics i identitaris, Estètics, Religiosos i espirituals, Riscos i impactes*

* Els riscos i els impactes són valors amb un efecte negatiu que només han estat citats com a propis dels paisatges que no agraden

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Més d'una tercera part de la població considera el valor natural i ecològic dels paisatges que agraden. També destaquen el valor historicoartístic i simbòlic d'aquests paisatges.

Agraden menys els paisatges amb un alt valor funcional. També aquells que s'han vist empobrits com a conseqüència dels riscos i dels impactes ambientals.

Pel que fa al valor perceptiu del paisatge, són més els que citen algun lloc que no els hi agrada que aquells que han citat un paisatge perquè els semblava estèticament atractiu.

La proporció dels qui esmenten espais que els hi agraden pel seu valor d'ús social és similar a la dels qui han citat espais que resulten poc agradables per l'ús que la gent fa d'aquests espais.

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.2. La construcció social del paisatge

- ❑ Els diferents grups socials valoren el paisatge de forma diversa. L'enquesta s'hi aproxima amb una anàlisi que té en compte **els valors que els diferents segments de la població atribueixen als paisatges que els hi agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona.**

En aquesta anàlisi es consideren les principals variables d'estructura social:

- El **gènere dels entrevistats.**
- La seva **edat.**
- El **nivell d'instrucció.**
- L'**activitat.**

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.2. La construcció social del paisatge (I)

Taula 12. Valors que s'atribueixen als paisatges que agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona segons gènere, 2008

VALORS	HOMES	DONES
Naturals i ecològics	40,1	37,6
Perceptius	18,7	22,9
Socials	15,2	10,7
Historicoartístics	11,3	13,2
Simbòlics i identitaris	6,4	7,1
Funcionals	4,0	2,7
Estètics	3,3	3,0
Religiosos i espirituals	1,0	2,9

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Tant els homes com les dones destaquen el valor ecològic i natural dels paisatges que els agraden més. A continuació els valors perceptius, tot i que la proporció de dones que els citen és una mica major que la dels homes. Aquets últims, en canvi, semblen donar més importància que elles als components socials i funcionals del paisatge.

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.2. La construcció social del paisatge (II)

Taula 13. Valors que s'atribueixen als paisatges que agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona segons edat, 2008

VALORS	16-34 ANYS	35-64 ANYS	65 ANYS I MÉS
Naturals i ecològics	42,8	36,5	37,6
Perceptius	21,8	21,3	18,2
Socials	12,7	14,4	9,6
Historicoartístics	10,3	12,7	14,4
Simbòlics i identitaris	5,1	8,4	5,7
Funcionals	3,2	2,7	5,2
Estètics	2,3	2,8	5,6
Religiosos i espirituals	1,9	1,3	3,8

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Els paisatges que més agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona destaquen sobretot pel seu valor natural i ecològic segons tots els grups d'edat, i especialment entre la població més jove.

A continuació es posa l'accent en el valor perceptiu dels paisatges. En canvi, les referències als valors historicoartístics incrementen a mesura que ho fa l'edat i superen en importància al valor d'ús social dels paisatges.

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.2. La construcció social del paisatge (III)

Taula 14. Valors que s'atribueixen als paisatges que agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona segons nivell d'estudis, 2008

VALORS	SENSE ESTUDIS	ESTUDIS PRIMARIS	ESTUDIS SECUNDARIS	ESTUDIS UNIVERSITARIS
Naturals i ecològics	21,5	40,5	39,7	44,7
Perceptius	17,5	20,5	21,9	21,5
Socials	19,3	12,5	12,9	10,0
Historicoartístics	18,8	10,9	8,8	15,3
Simbòlics i identitaris	10,3	6,8	6,5	5,3
Funcionals	5,1	4,3	3,4	1,3
Estètics	4,7	2,7	4,7	0,7
Religiosos i espirituals	2,8	1,9	2,2	1,2

La tendència a assignar **més importància al valor natural i perceptiu del paisatge** i menys als valors socials, simbòlics i funcionals incrementa a mesura que el nivell d'instrucció dels entrevistats és major.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

2. Caracterització de paisatges a la Regió Metropolitana de Barcelona

2.2. La construcció social del paisatge (IV)

Taula 15. Valors que s'atribueixen als paisatges que agraden de la Regió Metropolitana de Barcelona segons activitat, 2008

VALORS	OCUPAT	ATURAT	ESTUDIANT	TASQUES LLAR	JUBILAT O PENSIONISTA
Naturals i ecològics	42,0	35,3	45,3	9,0	39,8
Perceptius	22,2	24,1	25,0	25,3	12,7
Socials	13,8	16,2	8,0	10,7	11,7
Historicoartístics	11,2	12,0	10,5	22,6	13,7
Simbòlics i identitaris	4,8	1,9	7,4	11,0	11,5
Funcionals	3,0	4,7	0,0	7,9	4,4
Estètics	1,4	5,8	1,9	9,5	3,6
Religiosos i espirituals	1,7	0,0	1,9	4,1	2,6

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

El valor natural i ecològic dels paisatges que agraden és el factor més citat per tots els sectors d'activitat, amb la única excepció de les persones que es dediquen a les tasques de la llar. Aquestes últimes destaquen molt especialment el valor perceptiu i el valor historicoartístic dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona que més els hi agrada.

CAPÍTOL 3

Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

- 1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona**
- 2. Reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona**

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

S'han seleccionat 20 fotografies de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona i els entrevistats **valoren en una escala de 0 a 10 fins a quin punt els agraden els espais que s'hi representen**. Aquestes 20 fotografies mostren imatges de **cinc tipus de paisatges** diferents, tots ells característics de la Regió Metropolitana de Barcelona. Són:

- **Natural:** espais i fons panoràmics amb un especial interès ecològic.
- **Marítim:** paisatges de costa o litoral.
- **Urbà:** zones urbanitzades.
- **Productiu:** espais que proporcionen beneficis per les activitats agrícoles i ramaderes que s'hi desenvolupen.
- **Infraestructures:** espais amb presència d'infraestructures productives o de transport, eventualment acompanyades d'equipaments i/o centres comercials.

Les fotografies també són útils per avaluar el grau de **coneixement de la ciutadania respecte del paisatge que l'envolta**. En aquest sentit, es demana als entrevistats que identifiquin cinc paisatges d'entre les 20 fotografies que se'ls hi han mostrat.

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

❑ Per tal de d'obtenir una valoració del paisatge es mostren 20 fotografies on es representen paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona per tal que la població les avalui. Més concretament, en aquest apartat es presenten els resultats següents:

- La **valoració de cadascú dels 20 paisatges fotografiats**.
- Les avaluacions d'aquestes fotografies agrupades en funció dels cinc **tipus de paisatges** característics de la Regió Metropolitana de Barcelona.
- Les **fotografies** d'aquests espais, ordenades segons la seva valoració.

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (I)

Taula 15. Valoració dels 20 paisatges fotografiats de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

Avaluació	Paisatge
Entre el 7% i el 10%	Montseny, Gallecs, Platja de Sitges, Cingleres de St. Llorenç de Munt, Vinyes del Penedès, Port esportiu de la Ginesta
Entre el 4% i el 7%	Hivernacles del Maresme, Pedreres del Baix Llobregat, Platja de Barcelona, Barcelona, Vinyes d'Alella, Parc fluvial del Besòs, Port de Barcelona, Infraestructures d'accés a Barcelona
Entre el 0% i el 4%	Espais periurbans de l'eix viari del Maresme, Aeroport del Prat, Polígon comercial, Hortes, Línies d'alta tensió

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

D'un total de 20 fotografies de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona, **el Montseny i els Gallecs són els paisatges que més agraden**. També són altes les avaluacions de la Platja de Sitges, les Cingleres de Sant Llorenç de Munt, les Vinyes del Penedès i el Port esportiu de la Ginesta.

Els paisatges que menys agraden són les línies d'alta tensió. Tampoc superen els 4 punts d'avaluació mitjana les hortes, els polígons comercials o l'Aeroport del Prat.

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (II)

Taula 16. Valoració dels 20 paisatges fotografiats de la Regió Metropolitana de Barcelona segons el tipus de paisatge, 2008

TIPUS DE PAISATGE	AVALUACIÓ
Natural	7,9
Marítim	6,8
Productiu	5,7
Urbà	5,0
Infraestructures	3,8

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Els paisatges més ben valorats són els naturals i els marítims. Es tracta de paisatges generalment associats a l'oci i el temps lliure de la població, on sovint la petja humana resulta menys perceptible.

En canvi, les infraestructures tenen un impacte negatiu en la percepció del paisatge. En efecte, **els espais conformats per infraestructures i equipaments són els que menys agraden.**

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (III)

Figures 1-4. Valoració dels 20 paisatges fotografiats de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (IV)

Figures 5-8. Valoració dels 20 paisatges fotografiats de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (IV)

Figures 9-12. Valoració dels 20 paisatges fotografiats de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (V)

Figures 13-16. Valoració dels 20 paisatges fotografiats de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.1. Valoració de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (VI)

Figures 17-20. Valoració dels 20 paisatges fotografiats de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.2. Reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

- Per tal d'avaluar el coneixement que la població té del paisatge, es mostren 20 fotografies de la Regió Metropolitana de Barcelona i es demana als entrevistats si reconeixen cinc dels espais que s'hi representen.

Els espais que han de reconèixer són:

- El **Montseny**.
- Les **vinyes d'Alella**.
- El **litoral de Sitges**.
- La **platja de Barcelona**.
- La **costa del Garraf**.

3. Valoració i reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona

3.2. Reconeixement de paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona (I)

Taula 17. Reconeixement de paisatges la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

%	Paisatges
Entre el 80% i el 100%	Platja de Barcelona, Litoral de Sitges, Costa del Garraf
Entre el 60% i el 80%	Montseny
Entre el 0% i el 60%	Vinyes d'Alella

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Els paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona que reconeix més gent són els costaners:

- Pràcticament tothom reconeix la platja de Barcelona.

- Més del 80% dels veïns de la Regió Metropolitana de Barcelona reconeixen el litoral de Sitges i la costa del Garraf.

Els paisatges del Montseny també són molt coneguts. Dos de cada tres entrevistats identifiquen correctament aquest paisatge. En canvi hi ha menys persones que coneguin les vinyes d'Alella.

CAPÍTOL 4

Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

1. Elements del paisatge que es veuen des de la finestra i de camí a la feina o al centre d'estudis
2. Identificació i relació amb els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona
3. Transformacions i amenaces dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians

Una de les preocupacions de l'Estudi d'opinió sobre la percepció i la vivència del paisatge és conèixer com són i com es perceben els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona. En aquest sentit, els **elements del paisatge que es veuen des de la finestra de casa** i els **que veuen els treballadors i els estudiants en els seus desplaçaments a la feina o al centre d'estudis** són importants per tal de comprendre les relacions que la població estableix amb el paisatge.

L'enquesta ofereix una descripció dels elements que han citat els entrevistats, ordenats en funció del **tipus d'element** al que fan referència. Se'n distingeixen els següents:

- **Naturals i ecològics:** els que contribueixen a determinar la qualitat del medi natural.
- **Perceptius:** elements sensorials que provoquen una resposta emocional entre qui els contempla.
- **Socials:** relacionats amb els usos que els diferents grups socials fan del territori.
- **Historicoartístics:** aquells elements del paisatge que transmeten la història i la cultura.
- **Simbòlics i identitaris:** els que tenen importants atribucions simbòliques o identitàries.
- **Funcionals:** relacionats els usos residencials i amb la capacitat per proporcionar beneficis econòmics.
- **Estètics:** es refereix als elements del paisatge amb capacitat per a transmetre bellesa.
- **Religiosos i espirituals:** es relacionen amb pràctiques i creences religioses i espirituals.
- **Riscos i impactes ambientals:** conseqüències de processos que han empobrit la qualitat del paisatge.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians

Els entrevistats també enumeren els que consideren que són els seus **paisatges quotidians**, i defineixen **la seva relació amb aquests espais**, tant pel que fa a les activitats que desenvolupen (viuen, treballen o fan altres coses) com pels vincles emocionals que s'han creat (el sentiment de pertinença). Per tal de descriure aquests espais s'han classificat en els següents **tipus de paisatge**:

- **Paisatge agrícola o forestal:** caracteritzat pels usos agrícoles o l'existència de masses forestals.
- **Paisatge costaner:** espais caracteritzats per la seva relació amb el litoral costaner.
- **Paisatge de serralada:** caracteritzat pel relleu muntanyós.
- **Paisatge fluvial:** espais vinculats al curs dels rius o altres fenòmens hidràulics (llacs, estanys, fonts,...).
- **Paisatge de les infraestructures:** conformats per la presència d'infraestructures productives o de transport, eventualment acompanyades d'equipaments i/o centres comercials.
- **Paisatge extractiu o d'abocaments:** extraccions mineres i antics abocadors.
- **Paisatge urbà:** zona de sòl urbanitzat d'alta densitat.
- **Paisatge urbanitzat de baixa densitat:** zones eminentment residencials, amb predomini d'edificacions aïllades, aparellades o en filera.
- **Paisatge no unitari:** espais caracteritzats per la coincidència d'elements urbans i espais naturals, on conviuen una important barreja d'usos del sòl.
- **Paisatge simbòlic:** espais i edificis singulars que han esdevingut referents paisatgístics per a la població.

L'enquesta també permet preguntar per les **transformacions** que han patit aquests espais en els últims anys i quines són les **amenaces** pel seu futur.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.1. Elements del paisatge que es veuen des de la finestra i de camí a la feina o al centre d'estudis

- ❑ Els entrevistats enumeren quins són els elements que veuen des de la finestra de casa i aquells que veuen de camí a la feina o al centre escolar (lògicament només les persones que treballen o estudien). **La població cita fins a 227 elements que veuen des de la seva finestra i 186 de camí a la feina o al centre d'estudis.**

Als treballadors i als estudiants també se'ls hi pregunta si acostumen a canviar de trajecte per apreciar millor el paisatge, encara que això suposi que han d'invertir més temps per a realitzar el desplaçament.

Les pàgines següents descriuen els principals resultats d'aquestes anàlisis. Les dades obtingudes s'organitzen de la manera següent :

- Els **elements del paisatge que es veuen des de la finestra de casa**. Primerament els que han estat més citats per la població, i en segon lloc la descripció de tots els elements que s'han citat ordenats per tipus..
- Els **elements del paisatge que es veuen de camí a la feina o al centre d'estudi**. L'estructura és idèntica a la de l'apartat anterior: en primer lloc els més citats per la població i a continuació l'agrupació de tots els elements per tipus.
- El percentatge de **població que canvia de trajecte per apreciar el paisatge**.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.1. Elements del paisatge que es veuen des de la finestra i de camí a la feina o al centre d'estudis (I)

Taula 18. Elements del paisatge que es veuen des de la finestra de casa més citats per la població, 2008

%	Elements
Entre el 20% i el 30%	Cases i blocs de pisos
Entre el 10% i el 20%	Carrers o avingudes, Edificis, Arbres/flors/zones verdes
Entre el 0% i el 10%	Muntanyes o turons, Parcs o places, Cotxes/motos, El mar, la platja, Gent que hi passa, Comerços, botigues.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

La taula adjunta recull els elements del paisatge que els veïns de la Regió Metropolitana de Barcelona poden veure des de la finestra de casa i que han estat citats per més d'un 5% de la població.

Gairebé un terç dels entrevistats diuen que **des de la finestra es veuen sobretot les cases dels veïns**, i més del 12% diuen que veuen altres edificis.

També és habitual veure carrers, zones verdes, parcs, botigues, gent i cotxes. Aproximadament un 10% de la població diu que veu muntanyes i un 5% que veu el mar.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.1. Elements del paisatge que es veuen des de la finestra i de camí a la feina o al centre d'estudis (II)

Taula 19. Elements que es veuen des de la finestra de casa segons el seu tipus, 2008

%	Tipus d'elements
Més del 40%	Funcionals
Entre el 10% i el 40%	Naturals i ecològics, Socials
Entre el 0% i el 10%	Simbòlics i identitats, Perceptius, Historicoartístics, Religiosos i espirituals, Riscos i impactes

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

El paisatge que es veu des de la finestra de casa el componen principalment elements funcionals. Aquests són els que determinen en gran mesura la morfologia dels espais quotidians.

Un terç dels entrevistats veuen elements naturals i ecològics, i un de cada cinc destaquen els elements socials del paisatge.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.1. Elements del paisatge que es veuen des de la finestra i de camí a la feina o al centre d'estudis (III)

Taula 20. Elements que es veuen de camí a la feina o el centre d'estudis més citats per la població, 2008*

%	Elements
Entre el 10% i el 25%	Cotxes/motos, Carreteres/autopistes, Carrers o avingudes
Entre el 5% i el 10%	Edificis, Metro, Muntanyes o turons, Trànsit de gent

* Citen els elements que veuen de camí a la feina o al centre d'estudis només els treballadors i els estudiants.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Tal i com es pot veure a la taula adjunta, hi ha 7 elements del paisatge que es veu de camí a la feina o el centre d'estudis que han estat citats per més d'un 5% de la població.

En els trajectes cap a la feina o el centre d'estudis la majoria de la població veu **vehicles i vies de comunicació** (carreteres, autopistes, carrers o avingudes).

És important destacar que el metro és un element important del paisatge que viuen més d'un 5% de treballadors que es desplacen a la feina diàriament.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.1. Elements del paisatge que es veuen des de la finestra i de camí a la feina o al centre d'estudis (IV)

Taula 21. Elements que es veuen de camí a la feina o al centre d'estudis segons el seu tipus, 2008*

%	Tipus d'elements
Més de 30%	Funcionals
Entre el 10% i el 30%	Naturals i ecològics, Socials, Perceptius
Entre el 0% i el 10%	Historicoartístics, Simbòlics i identitaris, Religiosos i espirituals, Riscos i impactes, Estètics

* Citen els elements que veuen de camí a la feina o al centre d'estudis només els treballadors i els estudiants.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

En els itineraris cap a la feina o el centre d'estudis **els elements del paisatge que més destaquen són els funcionals**, citats per més del 80% de la gent que treballa o estudia.

Els elements naturals, socials i perceptius formen part dels recorreguts visuals de més d'un 10% de les persones que treballen o estudien.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.1. Elements del paisatge que es veuen des de la finestra i de camí a la feina o al centre d'estudis (V)

Taula 22. Persones que canvien de trajecte per apreciar el paisatge, 2008*

CANVIA DE TRAJECTE	%
Sí	12,5
No	87,5

* Responen a aquesta pregunta només les persones que es desplacen per motiu de treball i els estudiants.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Taula 23. Persones que canvien de trajecte per apreciar el paisatge segons grandària municipal, 2008*

GRANDÀRIA MUNICIPI	%
Menys de 10.000 habitants	6,5
De 10.000 a 50.000 habitants	8,9
Més de 50.000 habitants (excp. BCN)	11,5
Barcelona	18,1

* Responen a aquesta pregunta només les persones que es desplacen per motiu de treball i els estudiants.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Més d'un 12% de les persones que es desplacen a la feina o al centre d'estudis modifiquen expressament el seu trajecte per veure algun paisatge que els hi agrada.

El nombre de gent que modifica el seu itinerari per apreciar el paisatge és major a mesura que incrementa la grandària del municipi. En efecte, les ciutats concentren un gran nombre de referents paisatgístics (edificis històrics, conjunts monumentals i artístics,...) i les alternatives de transport i el nombre de recorreguts possibles per arribar a un lloc són també majors.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians

4.2. Identificació i relació amb els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

- ❑ Els entrevistats enumeren tots aquells paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona que recorden de manera espontània i que defineixen com a quotidians. **En total cada entrevistat ha citat un promig de dos paisatges, el que suposa un total de 2.137 cites.**

Es demanava pels elements més representatius d'aquests paisatges i els entrevistats han enumerat **411 elements que consideraven representatius dels paisatges quotidians.**

També es demanava pels aspectes positius i negatius d'aquests paisatges. En aquest sentit, **s'han recollit 273 aspectes positius i 293 de negatius.**

- ❑ L'enquesta també demana als entrevistats que defineixin com és la seva relació amb els paisatges quotidians. En primer lloc, ho fa demanant als entrevistats **què hi van a fer** (viure, treballar o fer altres activitats). En segon lloc, els hi demana **fins a quin punt es senten arrelats** en els paisatges quotidians.
- ❑ Aquest apartat clou amb una descripció dels **atributs que defineixen els paisatges quotidians**. Els entrevistats han de triar les característiques que millor defineixen aquests espais a partir d'un llistat d'atributs que es contraposen en ells.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.2. Identificació i relació amb els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona (I)

Taula 24. Paisatges quotidians a la Regió Metropolitana de Barcelona segons el seu tipus, 2008

Paisatge quotidià	Paisatge quotidià
Més de 25%	Urbà
Entre el 10% i el 25%	Simbòlic, D'infraestructures, No unitari, Costaner
Entre el 0% i el 10%	De serralada, Fluvial, Agrícola o forestal, Urbanitzat baixa densitat, Extractiu o d'abocament

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Tres de cada quatre entrevistats defineixen els seus paisatges quotidians com un entorn eminentment urbà. La ciutat és l'espai on transcorre la vida diària de la majoria de la població de la Regió Metropolitana de Barcelona i també la que configura el seu rerefons paisatgístic.

Una de cada cinc persones citen espais simbòlics entre els seus paisatges quotidians, posant de relleu la gran importància que tenen els edificis i els conjunts monumentals en la percepció i en la vivència del paisatge quotidià.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.2. Identificació i relació amb els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona (II)

Taula 25. Elements representatius dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona més citats per la població, 2008

%	Elements
Entre el 10% i el 30%	Cases i blocs de pisos, Carrers o avingudes, Edificis, Arbres/flors/zones verdes
Entre el 5% i el 10%	Muntanyes o turons, Parcs o places, Cotxes/motos, El mar, la platja, Gent que hi passa, Comerços, botigues

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

De tots els elements que es consideren representatius dels paisatges quotidians, la taula adjunta recull aquells que han estat citats per més d'un 5% de la població. D'aquí es pot concloure que **els elements més representatius del paisatge quotidià són aquells que caracteritzen els entorns urbans**: cases, blocs de pisos i edificis, carrers i avingudes, parcs i places, comerços i botigues, vehicles i gent que passa.

Tanmateix, entre un 5% i un 10% de la població també destaquen els components de serralada i costaners entre els elements més representatius dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.2. Identificació i relació amb els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona (III)

Taula 26. Aspectes positius dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona més citats per la població, 2008

ASPECTES POSITIUS	%
La tranquil·litat	13,1
Està ben comunicat	10,2
Varietat i oferta de comerços	8,1
S'hi pot passejar	5,9

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Els aspectes positius dels paisatges quotidians citats per més d'un 5% de la població són **la tranquil·litat, la bona comunicació, la varietat i l'oferta comercial**, així com el fet que es pugui passejar per aquests espais.

Taula 27. Aspectes negatius dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona més citats per la població, 2008

ASPECTES NEGATIUS	%
Trànsit dels cotxes	19,6
La brutícia	13,0
El soroll	11,3
Contaminació	8,6
Molta gent /massificació	7,6
Falta d'aparcament	5,0

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

En canvi els aspectes negatius que han citat més del 5% dels veïns de la Regió Metropolitana de Barcelona han estat **la congestió pel trànsit de vehicles, la brutícia i el soroll**. També hi ha referències a la contaminació ambiental, la massificació i la manca d'aparcament.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.2. Identificació i relació amb els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona (IV)

Taula 28. Relació de la població de la Regió Metropolitana de Barcelona amb els paisatges quotidians: activitats que es desenvolupen, 2008

RELACIÓ AMB EL PAISATGE QUOTIDIÀ	%
Hi viu	39,0
Hi treballa	17,1
Altres activitats	43,9

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Taula 29. Relació de la població de la Regió Metropolitana de Barcelona amb els paisatges quotidians: sentiment de pertinença, 2008

RELACIÓ AMB EL PAISATGE QUOTIDIÀ	%
Molt arrelat	36,2
Bastant arrelat	39,0
Poc arrelat	19,1
Gens arrelat	5,6

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Al paisatge quotidià s'hi viu o s'hi treballa. És l'espai on es desenvolupen la majoria de les activitats de la vida diària. És aquest últim aspecte el que destaquen més d'un 40% dels entrevistats. És una proporció similar a la dels que identifiquen el paisatge quotidià amb el lloc on viuen.

El paisatge quotidià és l'espai viscut i conegut, pel que la majoria de la gent diu sentir-se molt o bastant arrelada. Tanmateix també és un espai compartit amb altres persones, el que pot suposar dificultats per a sentir-lo com a propi. Aproximadament una de cada quatre persones diu sentir-se poc o gens arrelada en aquest espai.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.2. Identificació i relació amb els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona (V)

Taula 30. Característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

	%	%	
Bonic	81,6	18,4	Lleig
Silenciós	45,8	54,2	Sorollós
Ordenat	67,9	32,1	Desordenat
Antic	58,1	41,9	Recent
Natural	37,5	62,5	Artificial
Segur	68,6	31,4	Perillós
Fa bona olor	68,6	31,4	Fa mala olor
Accessible	90,2	9,8	Remot
Singular	47,5	52,5	Comú

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Els paisatges on transcorre la vida diària dels ciutadans semblen més **bonics** que lletjos, són **artificials** més que no pas espais naturals, l'**ordre** predomina sobre el desordre, són més **segurs** que perillosos, més **accessibles** que remots i fan més bona que mala olor.

El percentatge dels que diuen que els paisatges quotidians són **sorollosos** és una mica més alt que el d'aquells que els considera silenciosos; i els que citen llocs antics són més que els esmenten algun espai de recentj creació.

Finalment, la proporció dels que defineixen aquest paisatge com un lloc singular és similar a la dels que han citat un espai comú.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.3. Transformacions i amenaces dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

- ❑ L'enquesta vol conèixer la percepció de la ciutadania respecte els canvis que han afectat als paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona. És per aquest motiu que pregunta als entrevistats:
 - El **ritme de transformació** dels paisatges quotidians.
 - Quina **valoració fan d'aquests canvis**.
 - Quins són els **elements que s'han modificat**.
 - L'opinió sobre quines són les **principals amenaces** per a aquests paisatges.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.3. Transformacions i amenaces dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona (II)

Taula 31. Transformació dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona segons ritme del canvi, 2008

RITME DE TRANSFORMACIÓ	%
Ràpidament	39,7
Lentament	31,0
No s'ha transformat	28,6

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Taula 32. Valoració de les transformacions dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008*

VALORACIÓ DE LA TRANSFORMACIÓ	%
Valoració positiva	59,0
Valoració negativa	40,4

* Valoren els canvis en el paisatges quotidians només aquelles persones que consideren que en els últims anys el paisatge s'ha transformat ràpida o lentament.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

En els últims anys s'han produït transformacions que han canviat els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona. El ritme d'aquestes transformacions sembla molt ràpid per a gairebé el 40% de la població. Una de cada tres persones consideren, en canvi, que aquests canvis han estat lents o graduals.

Independentment del ritme de les transformacions, la majoria dels veïns de la Regió Metropolitana de Barcelona consideren que aquests canvis són positius. Tanmateix la proporció dels que creuen que aquestes transformacions han tingut un impacte negatiu sobre el paisatge també és elevada. Així, més del 40% de les persones que han vist com canviava el seu paisatge quotidià valoren negativament aquest procés.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.3. Transformacions i amenaces dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona (III)

Taula 33. Elements que han modificat el paisatge quotidià de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008*

%	Elements
Entre 20% i el 40%	Funcionals, Socials
Entre 10% i el 20%	Perceptius, Estètics
Entre 0% i el 10%	Naturals i ecològics, Simbòlics i identitaris, Historicoartístics, Riscos i impactes

* Citen elements que han transformar els paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona només aquelles persones que consideren que en els últims anys aquests paisatges s'han transformat ja sigui ràpida o lentament.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Les transformacions dels paisatges quotidians acostumen a arribar de la mà de les persones que viuen i que actuen en aquests territoris. Els canvis més freqüents són els que afecten els elements **funcionals** de l'espai.

Un de cada quatre entrevistats cita canvis en l'**estructura social** del territori, relacionats sobretot amb els fluxos de població, ja siguin temporals (mobilitat quotidiana) o permanents (immigració).

Entre el 10% i el 20% de la població cita algun canvi que ha modificat els elements perceptius del paisatge o el seu valor estètic.

4. Identificació i característiques dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona

4.3. Transformacions i amenaces dels paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona (V)

Taula 34. Principal amenaça per als paisatges quotidians de la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

%	Amenaces
Entre 10% i el 20%	Construcció, No hi ha amenaces
Entre 5% i el 10%	Contaminació, Trànsit de vehicles, Inseguretat ciutadana, Incivisme, Immigració
Entre 0% i el 5%	Incendis, Massificació, Especulació, Desaparició del petit comerç

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

El risc per al paisatge quotidià depèn més de les conseqüències de l'activitat humana sobre el medi que de la contingència dels fenòmens naturals. Les amenaces més citades han estat la construcció excessiva d'habitatges, la contaminació i el trànsit de vehicles.

Els problemes per a la convivència i la conflictivitat social també són elements que es perceben com un risc per al paisatge. La inseguretat ciutadana i l'incivisme, els problemes relacionats amb els fluxos d'immigració, fins i tot la desaparició del petit comerç o la massificació de les ciutats són viscuts per la ciutadania com factors que poden alterar, fins i tot amenaçar, la relació que estableixen amb els seus paisatges quotidians.

CAPÍTOL 5

Percepció de l'actuació de les administracions

1. Valoració de l'actuació de les administracions
2. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge

5. Percepció de l'actuació de les administracions

L'enquesta demana a tots els entrevistats que identifiquin quines han estat, per a ells, les **principals actuacions públiques sobre el paisatge**, tot destriant **les que es valoren de forma positiva i les que han tingut un impacte negatiu**.

També estudia el **coneixement de la població de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge**.

5. Percepció de l'actuació de les administracions

5.1. Valoració de l'actuació de les administracions

- ❑ L'enquesta demana una **valoració de la tasca de les administracions** públiques en la protecció, gestió i ordenació del paisatge i una **descripció de quines han estat aquestes actuacions**.

Més concretament aquest apartat s'estructura de la manera següent:

- **Valoració** de les actuacions públiques sobre el paisatge.
- Descripció de les **actuacions que es consideren positives**.
- Descripció de les **actuacions que han tingut un impacte negatiu** sobre el paisatge.

5. Percepció de l'actuació de les administracions

5.1. Valoració de l'actuació de les administracions (I)

Taula 35. Valoració de l'actuació de les administracions en matèria de paisatge a la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

VALORACIÓ DE LA TASCA DE LES ADMINISTRACIONS	%
Molt positivament	2,7
Bastant positivament	28,8
Poc positivament	44,2
Gens positivament	19,4

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Un de cada tres entrevistats considera que l'actuació de les administracions públiques en matèria de paisatge ha estat positiva.

Tanmateix són més els que es mostren crítics amb la gestió del paisatge a la Regió Metropolitana de Barcelona, i gairebé un 20% dels entrevistats considera que aquesta no ha estat gens positiva.

5. Percepció de l'actuació de les administracions

5.1. Valoració de l'actuació de les administracions (II)

Taula 36. Tasques de les administracions en matèria de paisatge que es valoren positivament a la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008*

%	Actuació
Entre 10% i el 25%	Reformes urbanístiques, Neteja i conservació de carrers i parcs, Creació i conservació d'espais naturals
Entre 0% i el 10%	Noves infraestructures, Creació d'espais verds, Neteja i conservació de les platges, Bona actuació en general, Ajudes als immigrants, Bona política d'inversions

* Responen aquesta pregunta les persones que consideren que la tasca de les administracions ha estat molt o bastant positiva.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Entre els que consideren que la gestió de les administracions públiques ha estat positiva, les actuacions més citades han estat les reformes urbanístiques.

També és valoren positivament les actuacions de neteja i de conservació dels espais públics (carrers, parcs i platges) i les actuacions destinades a la creació i la conservació d'espais naturals.

5. Percepció de l'actuació de les administracions

5.1. Valoració de l'actuació de les administracions (III)

Taula 37. Tasques de les administracions en matèria de paisatge que es valoren de forma negativa a la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008*

%	Actuació
Entre el 10% i el 25%	Cap, no fan res, Han deixat construir massa, Poc manteniment i poca neteja en general
Entre el 0% i el 10%	AVE, Massa obres d'infraestructures, No han fet zones verdes, Poques inversions, No solucionen l'excés de contaminació

* Responen aquesta pregunta les persones que consideren que la tasca de les administracions ha estat poc o gens positiva.

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Es critica la falta d'intervencionisme de l'administració en la gestió dels paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona. Una de cada quatre persones consideren que l'Administració no ha fet res per preservar o protegir el paisatge. També és elevat el nombre dels que consideren que s'ha deixat construir massa i dels que diuen que no s'ha tingut prou cura de les instal·lacions i dels espais naturals.

Les obres de l'AVE i la construcció d'infraestructures també es critiquen pel seu fort impacte paisatgístic.

5. Percepció de l'actuació de les administracions

5.2. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge

L'enquesta estudia el grau de coneixement de la **Llei del Paisatge** i de l'**Observatori del Paisatge**. Tanmateix, aquest coneixement no és homogeni entre la població, pel que els resultats d'aquesta anàlisi s'ordenen a partir de les principals variables d'estructura social. Es consideren:

- El **gènere** dels entrevistats.
- La seva **edat**.
- El **nivell d'instrucció**.
- La **grandària del municipi**.

5. Percepció de l'actuació de les administracions

5.2. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge (I)

Taula 38. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge a la Regió Metropolitana de Barcelona, 2008

	%
Llei del Paisatge	20,3
Observatori del paisatge	14,2

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Hi ha més població que ha sentit a parlar de la Llei del Paisatge que de l'Observatori del Paisatge.

Així doncs, **un de cada cinc entrevistats havia sentit a parlar alguna vegada de la Llei del Paisatge**, i són una mica menys els que coneixien l'Observatori.

5. Percepció de l'actuació de les administracions

5.2. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge (II)

Taula 39. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge a la Regió Metropolitana de Barcelona segons edat, 2008

	16-34 ANYS	35-64 ANYS	65 ANYS I MÉS
Llei del Paisatge	19,8	23,2	14,5
Observatori del paisatge	15,7	14,2	11,6

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Els entrevistats de més edat són els que menys han sentit a parlar de la Llei i de l'Observatori del Paisatge.

A la Regió Metropolitana de Barcelona coneixen la Llei o l'Observatori del Paisatge menys del 15% de la població major de 64 anys.

5. Percepció de l'actuació de les administracions

5.2. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge (III)

Taula 40. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge a la Regió Metropolitana de Barcelona segons nivell d'estudis, 2008

	SENSE ESTUDIS	ESTUDIS PRIMARIS	ESTUDIS SECUND.	ESTUDIS UNIVERSIT.
Llei del Paisatge	15,3	16,0	16,7	33,2
Observatori del paisatge	15,3	14,8	12,5	15,5

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

Els titulats universitaris són els que en major proporció coneixen la Llei del Paisatge (33,2 %).

En canvi no s'aprecien diferències significatives pel que fa al coneixement de l'Observatori del Paisatge.

5. Percepció de l'actuació de les administracions

5.2. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge (IV)

Taula 41. Coneixement de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge a la Regió Metropolitana de Barcelona segons grandària del municipi de residència, 2008

	MENYS 10.000 HAB.	10.000- 50.000 HAB.	MÉS DE 50.000 HAB.	BARCELONA
Llei del Paisatge	11,8	12,6	18,1	29,7
Observatori del paisatge	9,5	13,5	14,5	15,5

Font: Generalitat de Catalunya, Observatori del Paisatge i IERMB, 2008

La grandària del municipi també influeix en el coneixement de la Llei i de l'Observatori del Paisatge.

A Barcelona és on hi ha més persones que coneixen la Llei i l'Observatori del Paisatge; on es coneixen menys és als municipis de menys de 10.000 habitants.

SÍNTESI DE RESULTATS

SÍNTESI DE RESULTATS

- ❑ La Sagrada Família i Montserrat són els espais de la Regió Metropolitana de Barcelona que tenen una major presència en l'imaginari paisatgístic de la Regió Metropolitana de Barcelona i més d'un 25% de la població considera que són els seus **paisatges més representatius**. En funció del tipus de paisatge, els espais que es consideren més representatius són els que compten amb un elevat contingut simbòlic (citats pel 76,6% de la població) i els paisatges urbans (47,4%). Les muntanyes i serralades, així com el litoral marítim (citats pel 41,1% i el 39,4% de la població respectivament) també contribueixen a definir la identitat de la Regió Metropolitana de Barcelona com un entorn paisatgístic únic.
- ❑ Els **paisatges quotidians** de la Regió Metropolitana de Barcelona es caracteritzen pel seu caràcter eminentment urbà (han estat citats per un 76,3% dels entrevistats). La ciutat configura, per tant, el rerefons on transcorre la vida quotidiana de la majoria dels veïns de la Regió Metropolitana de Barcelona i les relacions que aquests estableixen amb el paisatge depenen de la seva qualitat.
- ❑ Els paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona estan sotmesos a **transformacions i canvis**, que són molt ràpids per al 39,7% dels entrevistats i lents per al 31,0%. Són pocs, per tant, els que consideren que no s'ha produït cap canvi. Més de la meitat de la població (el 59,0%) considera que aquestes transformacions han afectat positivament la qualitat del paisatge, sobretot en aquells aspectes que han contribuït a millorar els elements funcionals (positius per al 76,2% de la població).

SÍNTESI DE RESULTATS

- ❑ Els aspectes que més agraden i es valoren del paisatge són els naturals i ecològics. Les **amenaces** per al paisatge deriven precisament de les accions que contribueixen al malbaratament d'aquests actius. Així, la construcció i la contaminació (citades per l'11,3% i el 7,0% de la població respectivament) són les principals font de risc que poden afectar els paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona segons els seus habitants.

- ❑ La gestió d'aquestes amenaces és un dels reptes que hauran d'afrontar les **administracions públiques**. Fins el moment només una tercera part de la població valora positivament les actuacions que aquestes han empès en matèria de gestió i ordenació del paisatge. La majoria de veïns es mostren doncs crítics amb l'administració, sobretot perquè són molts els que consideren que no s'intervé suficientment.

FITXA METODOLÒGICA

FITXA METODOLÒGICA

Univers: ciutadans de 16 anys i més de la Regió Metropolitana de Barcelona.

Tipus d'entrevista: personal a la llar.

Durada: El qüestionari té 34 preguntes a respondre per la persona entrevistada amb una duració mitjana de 30 minuts, incloent el treball amb suport d'imatges i d'altres documents i la recollida de dades d'observació.

Mostra global: 1.050 enquestes.

Error mostral:

Nivell de confiança: 95,5 (2 sigmes). Variància: $p = q = 0,5$. Error global = $\pm 3,09$

Distribució de la mostra: disseny no proporcional. Afixació per interès a les diferents comarques de la Regió Metropolitana de Barcelona. La distribució interna a cada comarca es realitza segons quotes per gènere, edat i lloc de naixement.

Procediment d'extracció de la mostra: en base a ruta aleatòria.

Dates de treball de camp:

Data d'inici: 26 de novembre de 2008

Data de finalització: 22 de febrer de 2008